

VAJDASÁGI MOTÍVUMOK

SZILÁGYI GÁBOR ÉS DUDAS ANTAL TÁRLATARÓL

Január 28-án a Szabadkai Városi Múzeum képtárában megnyílt a Szilágyi Gábor festőművész huszonöt éves alkotómunkáját bemutató nagyszabású gyűjteményes tárlat. A nagysikerű kiállítás kiállítója után felkerestük Szilágyi Gábort műtermében és elbeszélgettünk vele életútjáról, eddigi munkásságáról, valamint művészi elveiről és célkitűzéseiről.

Szilágyi Gábor 1926. október 17-én született Pacséron. Ősei kunok voltak, Újszállásról települtek Pacsérra, ahol földműveléssel, majd iparral foglalkoztak. Édesapja, akinél szintén megmutatkozott a művészhajlam és a kézügyesség, fodrászmester volt. De már a múlt században is akadt a családban valaki, aki festett. Szilágyi Gábor legkorábbi emlékei közé tartozik egy szép, faragott rámban levő, öntudatos fiatal férfit ábrázoló, klasszikus stílusban festett realista kép, amely otthon a falon függött és házuk féltve őrzött darabja, kincse volt. A festmény Sámuel nagybácsi önarcképe volt, aki részt vett az 1848-as szabadságharcban. Egy lány miatt összetűzött egy hadnaggyal, börtönbe került, és ott festette az önarcképet, s a művészi keretet is maga faragta hozzá. Szilágyi Gábor még ma is élénken emlékszik rá, milyen gyakran állt meg és tünődött el gyermekkorában Samu bácsi önarcképe előtt. De ehhez a legkorábbi, festészettel kapcsolatos élményhez csakhamar újabbak is járultak.

Pacséron Szilágyi gyermekkorának idején ügyes, művészhajlamú mesteremberek, asztalosok, papucsosok voltak, akik szabad idejükben festegettek. Eljárt hozzájuk, nézte, hogyan dolgoznak, hogyan keverik tejjel a festéket (a tejben található kazein nevű kötőanyag miatt) és hogyan másolják levelezőlapokról a képeket. Őket utánozva kezdett el ekkor festegetni, falusi motívumokat ábrázoló képeket, libásztor kisfiút, szélmalmot és hasonló dolgokat. A legszívesebben Rózsa Sándor műasztaloshoz járt el, akinek sigített finom vésőkkel szép díszdobozokat faragni. A romantikus nevű műasztalos intelligens ember volt, szeretett különféle témákról hosszan elbeszélgetni és mesélni is. Őhöz még középiskolás korában is ellátogatott Szilágyi.

De ekkor már mind több és több benyomást merített a természetből is. Utazó diák lévén nap mint nap megtette az utat Pacsértől Szabadkáig, oda és vissza. Ilyenkor homlokát a vonatablak hűsítő üvegehez szorítva figyelte az évszakonként változó kora reggeli és — visszafelé — az alkonyati táj jelenségeit. Ezek az élményei pótolták akkor azt, ami az akkori, háború alatti gimnázium merev szellemű rajzóráiból hiányzott.

Gyermekkora óta valójában csak a népfelszabadító harc napjaiban kezdett ismét, új kedvvel rajzolni, festeni. 1944. november 27-én állt a népfelszabadító háború harcosai közé. A pacséri fiatalok a Petőfi-brigád nyomában haladtak, majd a viroviticaiba kerültek. Ekkor kezdett el újra rajzolni, háborús és tájmotívumokat, harcostársainak portréit. A németekkel folytatott harcok befejezése után Mariborban az AGITROP-ba (Agitaciono propagandno odeljenje) került, ahol az volt a feladata, hogy naggyűlésekre képeket fessen. Megfestette Tito, Rooseveltt és mások arcképeit. 1945. május 15. után pedig az usztasák ellen harcoltak, a

XVI. Jože Vlahović ifjúsági rohambrigádban, Horvátország és Bosznia határán, az Una völgyében. Előadásokat is szerveztek a lakosság számára, amelyekre szintén készített portrékat politikusokról.

1946 januárjában jött haza a frontról. Még ugyanebben az évben magánvizsgát tett a gimnázium VII. osztályából, a következő évben pedig jeles eredménnyel fejezte be a VIII. osztályt és sikeres érettségi vizsgát tett. Ugyanehhez a nemzedékhez tartozott Sáfrány Imre és a tragikus sorsú Vinkler Imre is, akíhez Szilágyit mély barátság fűzte, és akinek palettáját ma műtermében őrzi Oláh Sándoré mellett.

Képzőművészeti oktatás a gimnázium felső osztályaiban ekkor nem volt, így Szilágyi érdeklődését is más tárgyak kötötték le, főként a biológia és az irodalom. Már ötödikes korában elmondhatta magáról, hogy minden Jókai-regényt elolvasott. Kedves költői pedig Ady és József Attila voltak. Szemináriumi munkái irodalomból mindig nagyon jól sikerültek, Penavin Olga tanárnőnek egyik kedvenc diákja volt. A gimnázium Munkánk című lapjában is gyakran jelentek meg írásai. Ami pedig a biológiát illeti, legfőképpen a Darwin tanain alapuló evolúciós elmélet érdekelt.

Az érettségi után az újvidéki tanárképző főiskolára iratkozott, biológiára. De csakhamar érezte, hogy nem jól választott, és átiratkozott magyar nyelv és irodalomra. Itt azonban nem volt türelme kivárni, míg Adyra és József Attilára került volna sor. Egy napon szomorúan állt az előadóterem ajtaja előtt, nem volt kedve bemenni órára. Valaki megszólította, megkérdezte, miért búsul. Megmondta. „Hát rajzolni szeretsz-e?” — kérdezte tovább az ismeretlen, aki nem volt más, mint Djordje Teodorović festőművész, a főiskola egyik képzőművészeti tanára. Levitte a pincében levő műterembe, ahol egy görög gipszfejet rajzoltatott le vele. Azután pedig személyesen íratta át képzőművészetre.

A főiskola képzőművészeti szakán ideális állapotok uralkodtak ekkor a tanulás szempontjából. Csak két növendék volt az évfolyamon: Sáfrány Imre és Szilágyi Gábor. Hét tanár tanította őket, akikkel mind a legjobb kollegiális kapcsolatban álltak. Szilágyinak ezenkívül még az a szerencse is megadatott, hogy legkedvesebb tanáránál, B. Szabó György festőművésznél, művészettörténésznél lakhatott. Így Szilágyi nemcsak a főiskolán, hanem lakásán is mondhatni állandó művészeti vezetésben részesült. „Most rajzolunk”, „Most olvasunk” — adogatta ki a jelszavakat B. Szabó György. Különféle témákról, problémákról sokszor éjjel-éjjel elbeszélgettek. Szilágyi művészeti szemlélete megalapozásáért B. Szabó Györgynek hálás.

A tanárképző főiskolán 1949-ben diplomált. Utána a szabadkai tanítóképző tanára lett. Alkotómunkájában ettől kezdve saját magára utalva dolgozott, fejlődött tovább. Ideálja Paul Cezanne, Georges Graque, Pablo Picasso voltak. De festményeinek sajátos, egyéni stílusához az utat, amelyről mind a mai napig nem tért le, sikerült hamar megtalálnia. Ebből a szempontból a Szilágyi és Sáfrány előnyösebb helyzetben voltak, mint a Belgrádban végzett Vinkler Imre és Petrik Pál, akik sokáig küzdöttek, míg sikerült megszabadulniuk a merev akadémikusságtól.

Vinkler Imréhez mindig a legmelegebb barátság fűzte. Azokat a tisztán technikai, festészeti dolgokat, amelyeket nem nem volt alkalma a főiskolán megtanulnia, Vinkler Imrétől leste el — meséli barátjára emlékezve Szilágyi. Közel hozta őket egymáshoz az is, hogy mindketten nagy Ady-rajongók voltak. Amikor 1954-ben nem vették fel őket a Szerbiai Képzőművészek Szövetségébe, Ady-verseket szavalva vizsgaltatták egymást egész éjszaka. Barátságuknak csak Vinkler tragikus halála vetett véget. Szilágyi volt az, aki az öngyilkossá lett, szerencsétlen festőt megtalálta.

Továbbfejlődése szempontjából Szilágyi nagyra értékeli Oláh Sándorral való barátságát is, akitől szintén sok festészeti fortélyt tanult. Szilágyi segítette Oláh Sándornak a festékek, oldószerek beszerzésében, a vásznak kifeszítésénél, amiért az idős mester nagyon hálás volt fiatal kartársának.

Hasonló termékeny hatású volt Szilágyira a művésztelepeken való részvétel is, az alkotás szempontjából olyan jelentős szabad atmoszféra és a festőtársak művészetével való közelebbi megismerkedés. Különösen érdekes volt számára Milan Konjovičnál az emocionális, Acs Józsefnél pedig a racionalista és nagy koncepciójú alkotásmód megfigyelése.

Külföldi tanulmányai közül felejthetetlen, nagy élményt jelentett számára az 1954-es bécsi kirándulás, amikor a régi, és — Vinkler Imrével — az 1957-es párizsi út, amikor a modern művészetet tanulmányozták. Bécsen és Párizson kívül Bulgáriában (Szófia, Szozopol stb.), Olaszországban (Firenze, Velence, Ravenna stb) és Magyarországon (Budapest, Pécs stb.) volt tanulmányúton, illetve művésztelepeken.

1962-ben felhagy pedagógiai munkájával és a Képzőművészeti Találkozó szakmunkatársa lesz. Ugyanekkor megalakítja a Stil nevű képtárat, amelynek 1968-ig vezetője. Ebben az évben megbízott igazgatója lesz a Képzőművészeti Találkozónak, a következő, 1969. évtől kezdve pedig igazgatója. Ezt a tisztséget tölti be ma is.

A gyűjteményes tárlatig tizennégy önálló kiállítása volt, és kétszáz-tíz kollektív tárlaton vett részt, többször külföldön is. Pedig valamennyi kiállításának rendezése és a kollektív tárlatokon való részvételei is mindig valaki másnak a rábeszélésére történtek. Például első rajzkiállítását 1962-ben Dévics Imre rábeszélésére rendezte. Azután többször kérték fel tárlat rendezésére valamilyen esemény kapcsán, például az Écskai Művésztelep tizenöt éves fennállásának, vagy az új pacséri iskola avatásának alkalmából.

A Szerbiai Képzőművészek Szövetségének 1964 óta tagja.

Háromszor kapott jelentős díjat:

1967-ben Palicson a VI. Képzőművészeti Találkozó alkalmával az újvidéki Modern Képzőművészeti Galéria vásárlási díját; 1970-ben Újvidéken a Forum képzőművészeti díját; 1973-ban Szabadkán a XII. Képzőművészeti Találkozón a Modern Képzőművészeti Galéria vásárlási díját.

A gyűjteményes tárlat anyagát, amely százhuszonhárom alkotást: olaj-, tempera- és akrilfestményeket, valamint akvarelleket és rajzokat ölel fel, a huszonöt év természetből két évig készítette élő. Még a keretezést is maga végezte műtermében, fiai, Gábor és Géza segítségével.

Talán nem sokan tudják Szilágyi Gáborról, hogy alkalmazott grafikával is foglalkozik, védjegyek, emblémák készítésével különböző intézmények, vállalatok számára. Ezenkívül tankönyveket is illusztrál. A művésztelepi mozgalomról pedig értekezéseket szokott írni újságokba, folyóiratokba és a művésztelepek évkönyveibe.

Egy ilyen értekezésében akadtunk rá arra a kijelentésére is, amely „ars poetica”-ját jelentheti: képei „a természet alapján, de asszociációk útján vezetnek a vajdasági élet itt és most-jába” (Szilágyi Gábor: *Fényképdokumentumok és magyarázatszövegek „A Topolyai Művésztelep húsz esztendeje” című monográfiában*. Forum, 1962, 55.). Ilyen képzettársításra való alkalom Szilágyi Gábor számára egyik kedvenc, talán leggyakoribb motívumának, a napraforgónak ábrázolása is. Szilágyi, mint mondja, azért rajzolja és festi olyan szívesen ezt a motívumot, mert a napraforgók emberekre emlékeztetik. A napraforgó feje ugyanazt a hatást kelti nála, mint az emberi fej — mind az egyik, mind a másik lehajtva bánatot, szomorúságot, föltartva pedig büszkeséget, dacot fejez ki. Az út szélén sorban álló napraforgók az egymás után ballagó, hazatérő munkásokat juttatják eszébe. Ezek voltak azok a leggyakoribb képek, amelyeket utazó diák korában a vonatablakból nap mint nap látott. Ehhez a tájhoz, ehhez a környezethez maradt hű mindvégig alkotóművészetében. Mert „mindenki arra kell törekedjen, hogy kihozza magából saját élményeit és ne másokat utánozzon” — mondja Szilágyi, és: „ahol az ember saját magát fölleli, ott jön létre a szerencsés találkozás a természet és az ember között, a fantázia és az alkotás között.”

Minden egyes képét komplett rajz- és tónustanulmány előzi meg. Alkotásai két ellentétes benyomás kölcsönhatásának eredményét tükrö-

zik: a természet adta amorf, szabálytalan tömegek, alakok és az ember formálta szabályos tárgyak, jelenségek szembe-, illetve egymás mellé állítását, amely által új formák keletkeznek. Ilyen például a természet adta hajlázó fűzfák hullámvonala és az ember építette folyópart egyenese között képződött ritmikus, dallamos felületcsoport. Szilágyi szerint a képeknek zenei elemeket is kell tartalmazniuk, mint ahogyan a zenei alkotások is elérhetnek szín- és fényhatást. Ez a kijelentése az impresszionista zeneszerzőket juttatja eszünkbe, akik valóban festőiségre törekedtek, ami talán Debussynek sikerült a legtökéletesebben. Gondoljunk csak *Holdfény* (Clair de Lune) című zongoraművére! Szilágyi Gábor retrospektív kiállításának képeit kronológikus sorrendben tanulmányozva pedig megfigyelhetjük, hogy az ötvenes évek konstruktivista tájszerkezeteinek domináló rajzossága a hatvanas évek folyamán mindinkább a nagyobb festőiség felé hajlik, s ez a festőiség a hetvenes évek képein már teljes valóban zenei hatást is elérő kibontakozást mutat.

*

Eszék, Zombor és Szabadka városok közreműködésének keretében a zombori Képzőművészeti Ősz termében januárban és februárban volt megtekinthető Dudás Antal festőművész, a Vajdasági Képzőművészek Szövetsége tagjának kiállítása. A tárlat képei, Dudás nagyszabású olajfestményei már első pillanatra lenyűgözték a látogatót azzal a komoly nyugalommal, amely mindegyikükre jellemző. Mert ezek az alkotások mind összefüggésben állnak egymással. Valamennyiük témái a vajdasági falu motívumai, tárgyai, amelyek a vajdasági nép életének, munkájának szerves részeit képezik.

Dudás Antal, a palicsi Vladimir Nazor Általános Iskola igazgatója és képzőművészeti tanára, aki mint pedagógus és szervező is igen tevékeny, — az egész napot igénybe vevő, felelősségteljes iskolai teendői után csak éjszakánként tud alkotómunkája számára időt szakítani. Éjszaka fest, modellek nélkül, emlékezetből. Innen ered a képek csendes nyugalma, hogy Dudás legkorábbi emlékei közül veti vászonra gyermekkorának kikristályosodott élményeit, szülőfalujának, Bácskertesnek a motívumait. „Minden művészet gyökere a gyermekkorban van — vallja — és a gyermekévek benyomásainak gazdagsága képezheti csak a későbbi művészi tartalom alapját.”

Erdekesen jelennek meg festményein a vajdasági falu életének motívumai: ábrázolásukat tekintve részben realista, részben pedig naív festőkre emlékeztető népies, stilizált módon. Címeikből pedig kicséng a költői jelképszerűség. Így például a *Tél* című festmény mondanivalóját a hóban elakadt szekér, a hófödte házikók, a komor égre rajzolódó lombtalan fakoronák juttatják kifejezésre; az öreg varrógép az idős házaspár számára még mindig a valamikori *Nászajándék*; a *Megöregedett nyár* jelképei az ódon szék, a régi eke, a viharvert ablakráma; az *Alkonyatot* rogyadozó házikók szimbolizálják; az *Ajtó* pedig Dudás egy gyakori, jellegzetes motívumát, az egymásba nyíló szobák perspektíváit tárja fel.

Az egységes hangulatú, egységes tónusú képek az ég kékjének és a föld szürkésbarna színének árnyalatait tükrözik, amihez a kontrasztot a hó és a függönyök, asztalterítők fehérsége adja. Élénkebb szín, például piros csak nagyon ritkán jelenik meg, akkor is takarékosan és szigorúan funkcionálisan, például egy jellegzetes falusi pokróc keskeny csíkjában.

Dudás képei egy elhaló világot tárnak elénk, amelynek — a művész szavait idézve — „el kell tűnnie, mert idejét múlta, de kár lenne, ha népi jellegzetességének motívumait nem őriznék meg a műalkotások, a múzeumok”. Ezt a hivatást töltik be Dudás Antal képei: a vajdasági nép egy életszakaszának megörökítését, megőrzését, eredeti, művészi módon.

Emlékezetes zombori kiállítása után felkerestük Dudás Antalt műtermében, hogy közelebbiekét tudjunk meg Bácskerteszen eltöltött gyermekoráról, motívumainak e tárházáról, és hogy elbeszélőssünk vele művészi fejlődéséről, jelenlegi munkájáról és jövő terveiről.

Dudás Antal 1933. január 26-án született. A kézügyesség édesapja családjában volt meg, valamennyien iparral foglalkoztak. Dédapja hentes, nagypapja szabó, édesapja cipész volt. Édesanyja földművescsaládból származott, de ő maga már mint iskolaszolga vállalt állást, hogy gyermekeinek minél többet nyújthasson. A széles szoknyájú nénikék Dudás képein majdnem mind őt ábrázolják. A bácsikák pedig anyai nagyapját. Családjuk erősen patriarchális beállítottságú volt: pontosan meghatározott volt a viszony a szülőkhöz, a nagyszülőkhöz és a rokonokhoz is. Mindenkinék megvolt benne a maga helye. Dudás igen pozitívnak tartja az ilyen családi életet a gyermek egészséges lelki fejlődése szempontjából. Állítja, hogy sokat köszönhet ennek a nevelésnek.

Az elemi iskolában első tanítója Sturc Józsefné volt. Azután tanította Sturc József is, aki több évtizedes áldozatos munkájával a „legkedvesebb tanító” elnevezést érdemelte ki. Már ekkor sokat rajzolt, a moziplakátokat is, még mint gyermek, mindig ő festette. De segített otthon is szüleinek és a rokonoknak is a mezei munkában.

A IV. elemi után a kísérettségig Zomborban járt tovább. Ez már a felszabadulás után volt. A képzőművészeti oktatás az iskolában ekkor még nem volt olyan fejlett, mint ma, de legalább rendszeres volt, ha régi mintalapok alapján dolgoztak is.

Sorsdöntő jelentőségűvé vált számára, hogy tanulmányait a szabadkai tanítóképzőben folytatta: a képzőművészeti tanár, aki nem volt más, mint Szilágyi Gábor, felfedezte tehetségét, és a diplomavizsga után rábeszélte szüleit, hogy engedjék tovább tanulni, éspedig képzőművészetet. Szülei szívesen beleegyeztek ebbe, hiszen mindig az volt a céljuk, hogy gyermekeiket taníttassák. Húga, aki szintén a szabadkai tanítóképző diákja volt, ugyancsak művészpályára lépett: divattervező lett.

Az újvidéki tanárképző főiskola képzőművészeti szakán jó kezekbe került. Tanárai: Bogomil Karlavaris (festészet), Radmila Graovac (rajz), Jovan Soldatović (szobrászat) sokat nyújtottak a növendékeknek a mesterségbeli tudás elsajátításához. De meg is kellett dolgozni érte, rengeteg gyakorlóórájuk volt, tantervük nagy programot ölelt fel. A történelem tanulására, amely Dudás második tantrágya volt, csak az esti órákban futotta az idejéből. Pedig egyéni törekvésein kívül gyorsaságával is kitért. Két-három képet is elkészített azalatt, míg társai csak egyet. Egyéni törekvései viszont főként arra irányultak, hogy rajzainak, festményeinek esztétikai hatásukon kívül mindig valamilyen filozófiai tartalmuk, meghatározott mondanivalójuk is legyen. Úgy gondolja, hogy Bogomil Karlavaris különösen ezért figyelt fel munkáira és foglalkozott vele megkülönböztetett érdeklődéssel.

A főiskola befejezése után az 1957–58. tanévben a zombori Október 21. Általános Iskolában dolgozott. Innen jött a palicsi Vladimir Nazor iskolába. Pedagógiai munkásságának egyik kiemelkedő eredményéről tanúskodik a bronzérem, amelyet kis tanítvány, Hegyi Irénke kapott Varsóban az 1960. évi Nemzetközi Gyermekrajz-kiállításon. A téma „Az én falum” volt, és az akkor VI-os kis diáklány kiválóan sikerült munkája a Palicsi-tavat ábrázolta.

Dudás Antal először 1964-ben állított ki a Vajdasági Képzőművészeti Pedagógusok Egyesületének újvidéki tárlatán. Ezt követték részvételei a szabadkai, illetve vajdasági képzőművészek kollektív kiállításain és más csoportos tárlatokon, 1968-tól kezdve csaknem minden évben, és a jugoszláviai városok (Szabadka, Újvidék, Rijeka, Belgrad, Novi Beograd, Sremski Karlovci, Becse, Zombor, Eszék, Bácsopolya, Sremska Mitrovica, Zenta, Palics stb.) mellett külföldön, Magyarországon (Szeged) is.

Tanulmányutai, amelyeket képzőművészeti tanárnő feleségével, Agnessel tett, sok távoli országba, sok régi város híres képtárába elvitték. Valamennyi közül a legjelentősebbnek Amszterdamban tett látogatását

tartja, ahol a régi holland mesterek alkotásait tanulmányozta, amelyekkel festészete erős affinitást mutat (egymásból kiugró terek, egymást keresező táj és enteriőr). Bécsben a falusi élet ábrázolásának mestere, Brueghel ragadta meg. A jugoszláviai és görögországi kolostorokban a freskók és ikonok világának titkait kutatta. Ez utóbbiakat a Szovjetunió képtáraiban is (Leningrad, Moszkva, Kijev). Járt még ezenkívül Olaszországban (Velence, Firenze, Ravenna, Brindisi), Prágában és Budapesten, legutóbb pedig — 1977. januárjában — Egyiptomban is.

Dudás Antal 1968—69-ig grafikával foglalkozott. Ezután kezdett festeni, intenzíven pedig 1972 óta. Egyéni irányvonala azonban főiskolás kora óta nem változott. Célja ma is: a képet gondolati tartalommal telíteni, annak kifejezőjévé tenni, rajta a múlt pillanatot megörökíteni. Ezért is vonzódik annyira az ikonokhoz, ezért foglalkoztatja annyira az ikonok rendszere. Ugy találja, hogy ezek a monumentális, drámai hatású alkotások azok, amelyek az örökkévalóságot a legmaradéktalanabban érzékeltetik. Ilyen szellemű ábrázolásmódra törekszik Dudás is vajdasági tárgyú képein: „Nehéznek, drámainak kell ábrázolni Vajdaságot, mint amilyen nehéz és drámai volt a múlt, amelyet az ősök itt átéltek, megszállottan birkózva ezzel a fekete földdel, a mocsárral, a láppal, látástól vakulásig, amíg évszázadok generációinak verejtéke zsirossá nem tette ezt a termőtalajt.” Ilyen jegyzeteket ír Dudás készülő képeihez. Ezek között találtunk a következőkre is: „Kupuszina — Vajdaság: ez maga a gondolat, a fogalom, amely most már az emlékeim egy végtelenségig nyújtott pillanatát jelenti, valamilyen mozdulatlan alkotnyt, amely sohasem válik estté...” és: „Csak az elmúlás, valaminek a megszűnése révén jöhet létre az új, a fejlődés.”

Megnyújtott pillanat és megállított idő, elmúlás és újjászületés — ez az a gondolati tartalom, amelyet legújabb képei: tusrajzai és olajfestményei tükröznek. S ezeknek az idővel kapcsolatos elmélyedéseknek a jelképe egy régi falióra, mutatókkal vagy nélkülük, a falon függve vagy az asztalon fekvő, — aszerint, hogy a múlt vagy a megállított pillanatot szimbolizálja. Egyik legújabb festményén, *Az örök Tisza* címűn, amelyet a becsei múzeum számára vettek meg, az óra a falon mutatja az időt, s a mellette levő kitért ajtón keresztül — az enteriőrből a tájba tekintve — látszik az egyidejűleg mulandóságot és örökkévalóságot érzékeltető folyó. A *meghalt idő* című képen pedig ugyanez az óra mutatók nélkül az asztalon heverve a megállított pillanatot sejtik.

Az aprólékos műgonddal, szinte már technikai precizitással ábrázolt, több képén is megjelenő óra egyébként eredetiben műterme falán függ. Ennél az óránál tanult diákkorában, amikor az még a nagyapjéé volt. S hogy ilyen és ehhez hasonló, ma már műtörténelmi jelentőségű tárgyakat megmentse az elkallódástól és tönkremenéstől, azon fáradozik Sturc Józseffel együtt, hogy Bácskerteszen tájmúzeumot létesítsen, hogy ezen a módon is megőrizze mindazt, ami szépet és értékeset maga után hagyott a múlt idő. És ugyanezt a célt szolgálják Dudás Antalnak folyóiratokba írt képzőművészeti tanulmányai, megemlékezései és visszapillantásai is.